

TULEVAISUUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 1/2012 vp

Valtioneuvoston selvitys (UTP) kestävän kehityksen konferenssista Rio de Janeirossa 20.—22.6.2012; luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö (eduskunnan 11.4.2012 pidettävään täysistuntokeskusteluun)

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Tulevaisuusvaliokunta on 28 päivänä maaliskuuta 2012 päättänyt kokouksessaan antaa valtioneuvoston selvityksestä (UTP) kestävän kehityksen konferenssista Rio de Janeirossa 20.—

22.6.2012; luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö (eduskunnan 11.4.2012 pidettävään täysistuntokeskusteluun) (UTP 2/2012 vp) ulkoasiainvaliokunnalle lausunnon.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

YK:n kestävän kehityksen konferenssi järjestetään Rio de Janeirossa 20.—22.6.2012. Konferenssi on jatkoa aiemmin järjestetyille kestävän kehityksen sekä kehitys- ja ympäristökonferensseille. Suomen kansallisia valmisteluja varten asetettiin huhtikuussa 2010 ulkoasiainministeriön johtama poikkihallinnollinen Rio-valmistelukomitea koordinoimaan kansallista valmistelua. Elinkeinoelämä ja kansalaisjärjestöt osallistuvat myös Suomen kantojen valmisteluun.

Valtioneuvoston kanta

Suomen mukaan talouskehityksen tulisi taata hyvinvointipalvelut luonnon kantokyvyn puitteissa. Vihreän talouden kautta ja osana kestävä kehitystä sekä köyhyyden poistamista tulee vahvistaa sosiaalisesti kestäviä rakenteita, hyvinvointia ja elämänlaatua. Suomi näkee, että

vihreä talous on kehitysmaiden kannalta uskottava vain, mikäli pystytään osoittamaan, että sen avulla kyetään sekä vähentämään kehitysmaiden köyhyyttä ja eriarvoisuutta että luomaan uusia ihmisarvoisia työpaikkoja luonnon kantokyvyn puitteissa.

Vihreässä taloudessa ei useista yrityksistä huolimatta ole globaalilla tasolla onnistuttu luomaan yhteistä visiota luonnonvarojen kestäväälle käytölle tai resurssitehokkuudelle. Rio+20 tarjoaakin Suomen mielestä mahdollisuuden etsiä yhteistä näkemystä tässä asiassa. Vihreässä taloudessa kaikkien maiden tulisi huolehtia siitä, että taloudellinen kasvu ei aiheuta lisää ympäristöongelmia. Toimivia markkinoita tulee käyttää tehokkaasti hyväksi tuotannon ja kulutuksen ohjaamiseksi luonnontaloudellisesti kestävämmiksi. Vision ja tavoitteiden lisäksi tarvitaan tiekartta tai etenemissuunnitelma, jonka avulla eri ke-

hitysvaiheessa olevat maat voivat edetä kohti vihreää taloutta. Lisäksi tarvitaan "työkalupakki" välineitä muutoksen aikaansaamiseksi sekä seurantaa varten.

Köyhyyden vähentäminen ja luonnonvarojen kestävä käyttö ovat toisiaan tukevia tavoitteita. Esimerkiksi UNEP on arvioinut, että ns. "köyhien BKT:sta" yli puolet koostuu ekosysteemi- palveluiden, kuten kalakantojen, metsien tai maaperän tuottoisuuden, tarjoamista hyödyistä. Mitä enemmän maalla on luonnonvaroja, sen tärkeämmäksi siirtyminen vihreään, osallistavaan talouteen muodostuu. Investoiminen luon- topääomaan on siten kannattavaa nimenomaan köyhyyden poistamiseksi, hyvinvoinnin lisää- miseksi ja kestävä kasvun turvaamiseksi.

Kokouksen tulee osaltaan vahvistaa eri osa- puolten tietämystä ja näkemystä siitä, että luon- nonvarat tulee nähdä keskeisenä osana taloudel- lista järjestelmää eli talouden luonnonvaraperus-

tana, joka tuottaa hyvinvointia. Talous perustuu ekosysteemi- palveluihin ja hyödyntää niitä. Se ottaa luonnosta raaka-aineita ja energiaa ja pa- lauttaa ne takaisin ekosysteemi- palvelujen hoi- dettavaksi kulutuksen jälkeen. Ekosysteemi- palvelut on siten otettava huomioon myös taloudel- lisessa päätöksenteossa. Talous on vihreä, jos se toimii luonnon kantokyvyn rajoissa ja turvaa ekosysteemi- palvelujen toiminnan. Keskeistä on kaikkien Rio+20-konferenssiin osallistuvien maiden sitoutuminen tähän tavoitteeseen.

Suomi haluaa vaikuttaa siihen, että haasteet voidaan kääntää taloudelliseksi mahdollisuuk- siksi ja ratkaisuksi, jotka edistävät toimivaa ta- loutta, synnyttävät uusia työpaikkoja, lisäävät ihmisten hyvinvointia ja vähentävät ympäristö- haittoja. Suomi korostaa sekä yksityisten yritys- ten että kansalaisyhteiskunnan aktiivista roolia ja kumppanuuksia sekä yritysvastuun merkitys- tä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Tulevaisuusvaliokunta on käsitellyt laajasti myös luonnonvaroja ja kestävä kehitystä vasta- tessaan valtioneuvoston energia- ja ilmastopo- liittiseen tulevaisuusselontekoon VNS 8/2009 vp — TuVM 1/2010 vp. Tulevaisuusvaliokun- nan mietintö, muiden valiokuntien antamat lau- sunnot sekä taustamuistio on julkaistu kirjana "Uskalluksen politiikka — paljon työtä, vähän päästöjä" (Tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2011).

Mietintö päättyi seuraaviin lausumiin:

1. Eduskunta yhtyy selonteon kannanottoi- hin ja linjauksiin, ja samalla
2. Eduskunta edellyttää, että ilmastopoli- tiikka nostetaan ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä kehityksen osaksi.
3. Eduskunta edellyttää, että Suomen on ta- voiteltava vihreää kasvua, jossa säästetään en- ergiaa ja lisätään energiankäytön hyötysuhdetta sekä huolehditaan energian hinnan kohtuullisuu- desta.

4. Eduskunta edellyttää, että hallitus suh- teellisuus- ja oikeudenmukaisuusperiaatteiden lähtökohdista tietoisena ilmastonmuutoksen ai- doista ratkaisun mahdollisuuksista varautuu myös meistä riippumattomista syistä johtuvaan ilmastopöytäkirjan viivästymiseen, sen alueelli- seen tai muuhun osittaiseen toteutukseen taikka hylkäämiseen.

5. Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa yhdeksi ilmastopoliittikkansa painopisteeksi metsien hiilinielujen ja hiilivarastojen hallin- nan. Hallituksen tulee toimia EU:ssa ja YK:n il- mastoneuvotteluissa niin, että hiilinielujen vah- vistamista ja kasvihuonekaasujen päästöjen vä- hentämistä kohdellaan yhä yhdenmukaisemmin.

6. Eduskunta edellyttää, että hallitus pikai- sesti käynnistää maahiili-inventaarion. Jotta Suomen erilaisten metsätyyppien muodostamat hiilinielut ja hiilivarastot tulisivat lasketuksi tar- peellisella tarkkuudella tarvitaan riittävän pit- kin aikavälein toistettavia maahiili-inventaarioi- ta.

7. Eduskunta edellyttää hallitukselta toimia puutuotealan tuotannon ja viennin edistämiseksi sekä erityisesti puurakentamisen osaamisen ja työpaikkojen lisäämiseksi.

8. Eduskunta edellyttää, että hallituksen tulee edistää olemassa olevan talokannan energiatehokkuuden parantamista ja korjaustöiden laa-

jamittaisempaa käynnistämistä erityisesti puun käyttöä lisäten.

Lausunto

Lausuntonaan tulevaisuusvaliokunta esittää,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 28 päivänä maaliskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Päivi Lipponen /sd
jäs. Olli Immonen /ps
Harri Jaskari /kok
Mikael Jungner /sd
Saara Karhu /sd
Markus Mustajärvi /vr

Jaana Pelkonen /kok
Antti Rantakangas /kesk
Juha Sipilä /kesk
Sinuhe Wallinheimo /kok
Pertti Virtanen /ps
vjäs. Tapani Mäkinen /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Paula Tiihonen.